

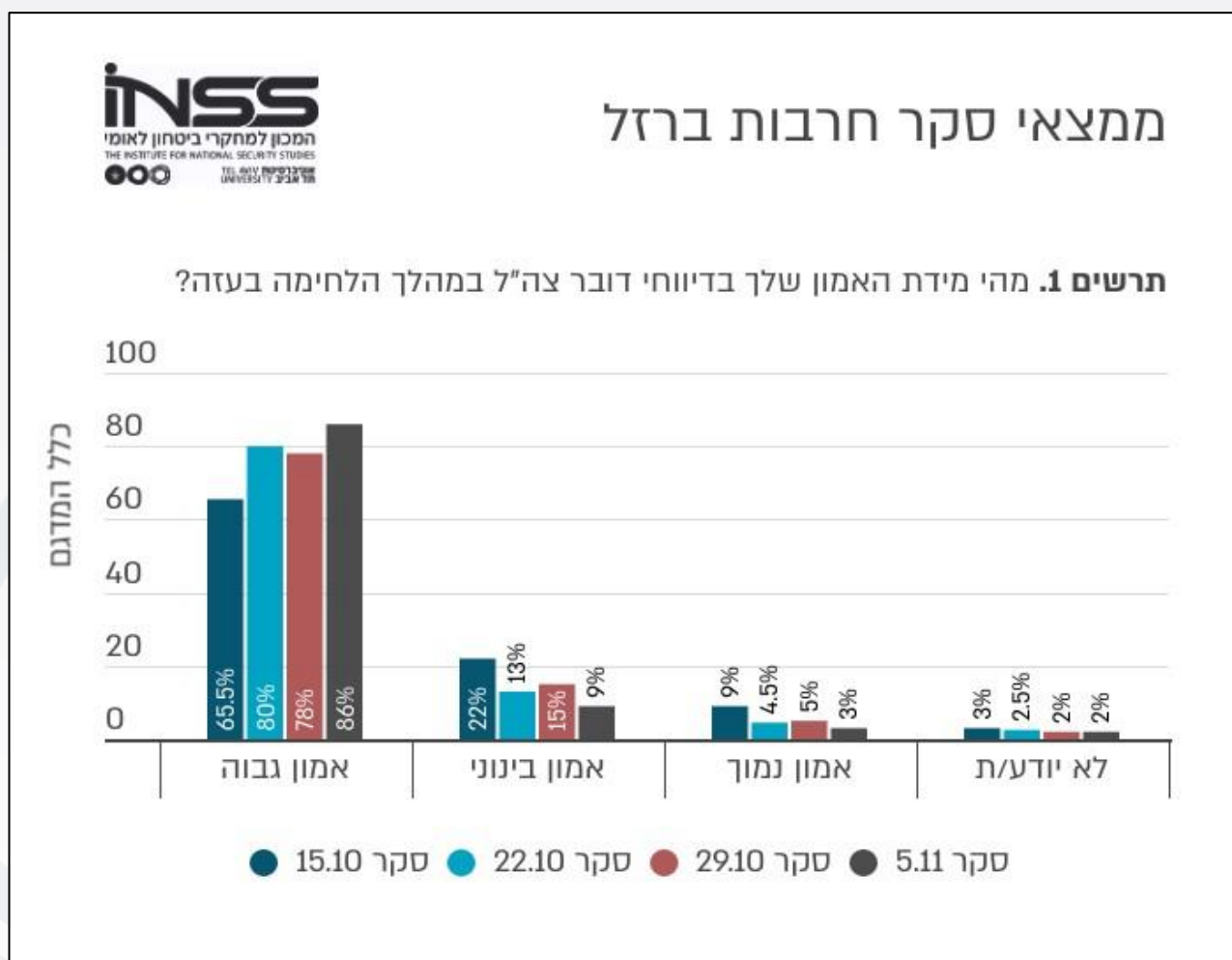
05.11.23

ממצאי סקר חרבות ברזל

מורן דיטש, ד"ר עידית שפרן-גיטלמן וד"ר מאיר אלרן

עם פריצתה של מלחמת חרבות ברזל, המכון למחקרי ביטחון לאומי ערך ארבעה סקרי דעת קהל¹ שבועיים אשר ביקשו לבחון עמדות כלפי החוסן הלאומי ואמון הציבור. להלן תמצית עיקרי הממצאים:

1. **מידת האמון בדיווחי דובר צה"ל עלתה ונותרה גבוהה יותר מזו הנצפתה בסקר שנערך בשבוע הראשון למלחמה** (ראו תרשים 1). על פי ממצאי הסקר הרביעי, 86 אחוזים מהציבור מביע אמון גבוה בדיווחי דובר צה"ל (78, 80 ו-65.5 אחוזים בסקרים הקודמים), 9 אחוזים מביעים אמון בינוני (15, 13 ו-22 אחוזים בסקרים הקודמים), ואילו 3 אחוזים מביעים אמון נמוך (5, 4.5 ו-9 אחוזים בסקרים קודמים). 2 אחוזים השיבו "לא יודעת/ת".

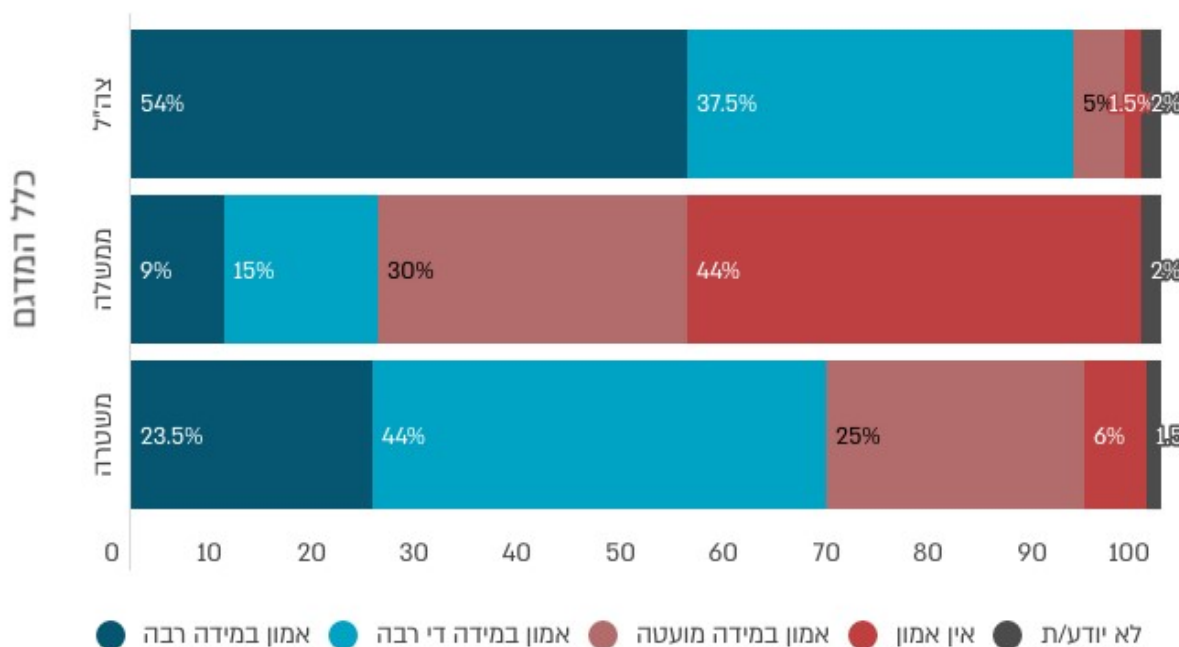


¹ סקר חרבות ברזל הרביעי נערך בין התאריכים 2-5.11.2023 בהובלת הדסק לאיסוף וניתוח נתונים במכון למחקרי ביטחון לאומי. עבודת השדה בוצעה על ידי מכון "רפי סמית", במהלכה רואיינו באינטרנט 500 איש ואישה המהווים מדגם מייצג של האוכלוסייה היהודית הבוגרת בישראל בגילאי 18 ומעלה. טעות הדגימה המרבית לכלל המדגם טעות הדגימה המרבית לכלל המדגם $\pm 4\%$ ברמת ביטחון של 95%.

2. **מידת האמון בצה"ל נותרה יציבה והיא הגבוהה ביותר מבין הגופים שנבדקו** (54 אחוזים מהציבור מביע אמון במידה רבה, זהה לסקר הקודם בו נשאלה השאלה לראשונה), ולאחריו המשטרה (23.5 אחוזים הביעו אמון במידה רבה, שאלה זו נשאלה לראשונה בסקר הנוכחי) ולבסוף הממשלה (9 אחוזים, עקבי ביחס לשבוע החולף).

ממצאי סקר חרבות ברזל

תרשים 2. באיזו מידה יש לך אמון בכל אחד מהגופים הבאים?

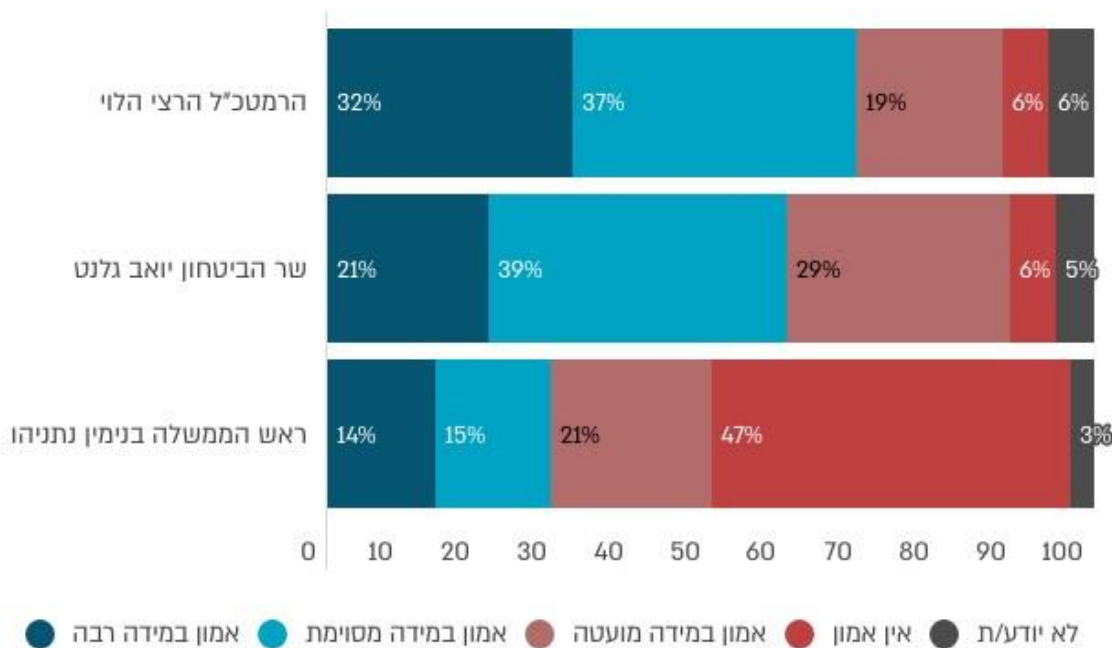


3. **ניכרת יציבות במידת האמון כלפי מובילי המערכה. מידת האמון ברמטכ"ל נותרה הגבוהה ביותר** (32 אחוזים מהציבור הביע בו אמון במידה רבה לעומת 31 אחוזים בשבוע החולף), ולאחריו שר הביטחון יואב גלנט (21 אחוזים לעומת 20 אחוזים בשבוע החולף), ולבסוף ראש הממשלה בנימין נתניהו (14 אחוזים לעומת 12 אחוזים בשבוע החולף).

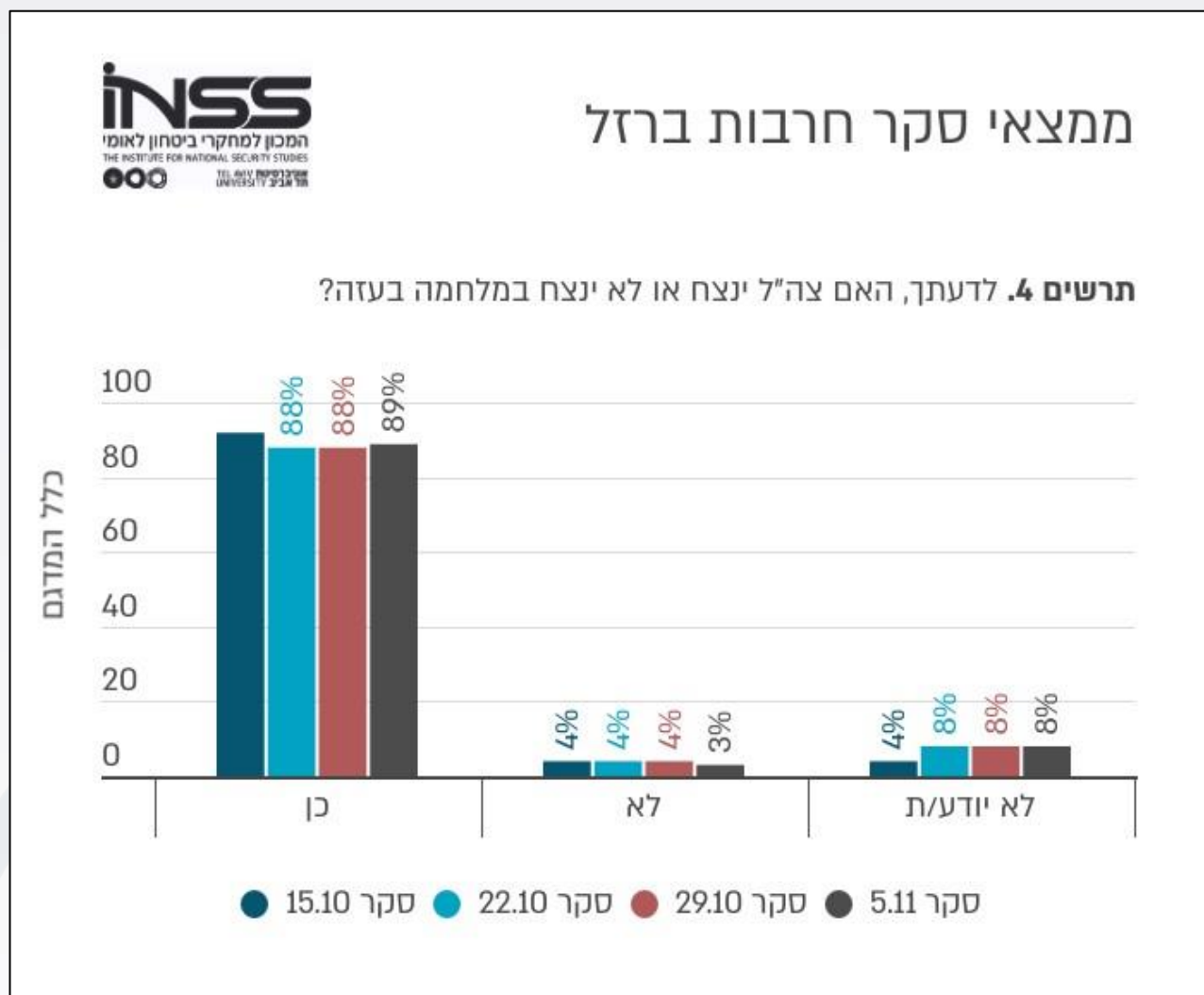
ממצאי סקר חרבות ברזל

תרשים 3. באיזו מידה יש לך אמון בכל אחד מהאישים הבאים?

כלל המדגם



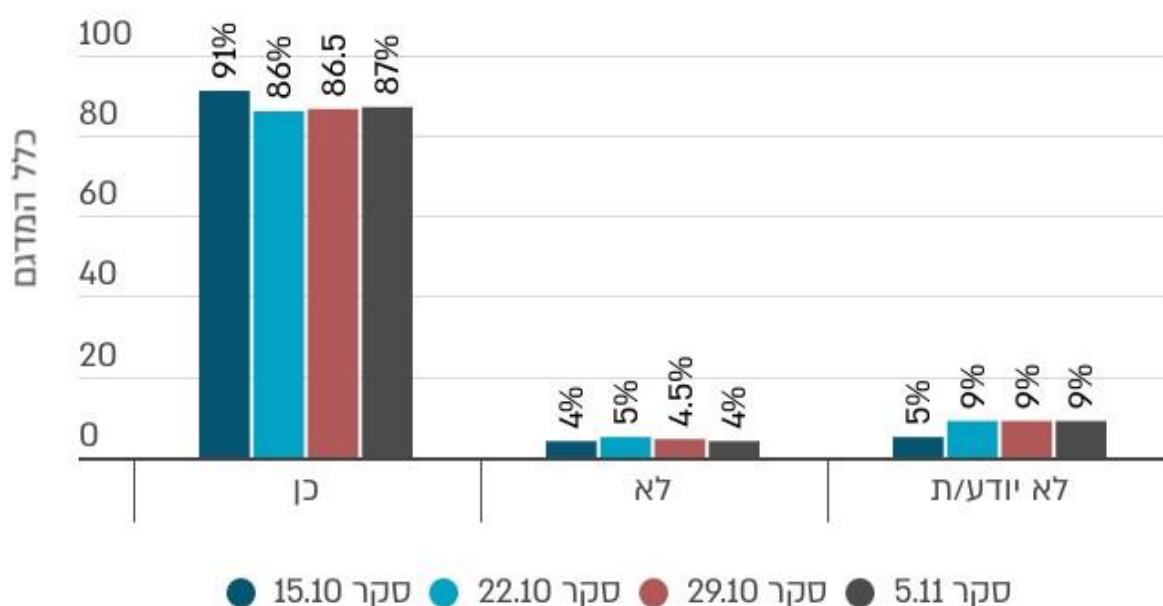
4. נשמרה היציבות במספר המשיבים המאמינים כי צה"ל ינצח במלחמה בעזה (ראו תרשים 4). ממצאי הסקר הרביעי מראים כי 89 אחוזים מהנשאלים מאמינים כי צה"ל ינצח במלחמה בעזה (88, 88 ו-92 אחוזים בסקרים קודמים), ואילו 3 אחוזים מאמינים כי צה"ל יפסיד בה (4 אחוזים בסקרים הקודמים). 8 אחוזים השיבו "לא יודעת" (8, 8 ו-4 אחוזים בסקרים קודמים).



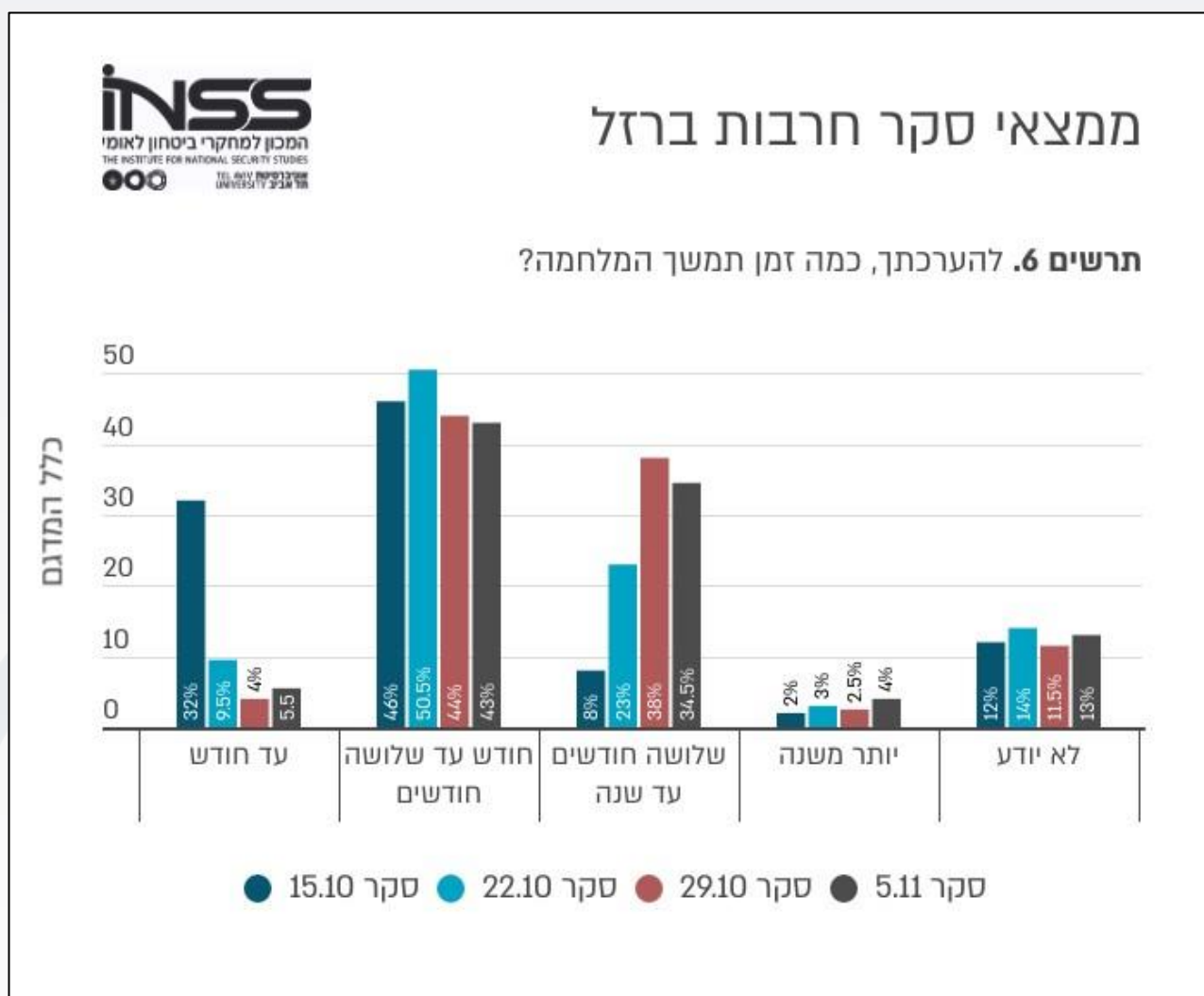
5. נשמרה היציבות במספר המשיבים המאמינים כי צה"ל ינצח במלחמה בצפון בהשוואה לסקרים קודמים (ראו תרשים 5). כ-87 אחוזים מהמשיבים מאמינים כי אם תפרוץ לחימה בגבול הצפון צה"ל ינצח בה (86.7, 86 ו-91 אחוזים בסקרים קודמים), ואילו 4 אחוזים מאמינים כי צה"ל יפסיד בה (4.5, 5 ו-4 אחוזים בסקרים קודמים). 9 אחוזים השיבו "לא יודעת" (9, 9 ו-5 אחוזים בסקרים קודמים).

ממצאי סקר חרבות ברזל

תרשים 5. אם תפרוץ לחימה בגבול הצפון, האם לדעתך צה"ל ינצח בה?



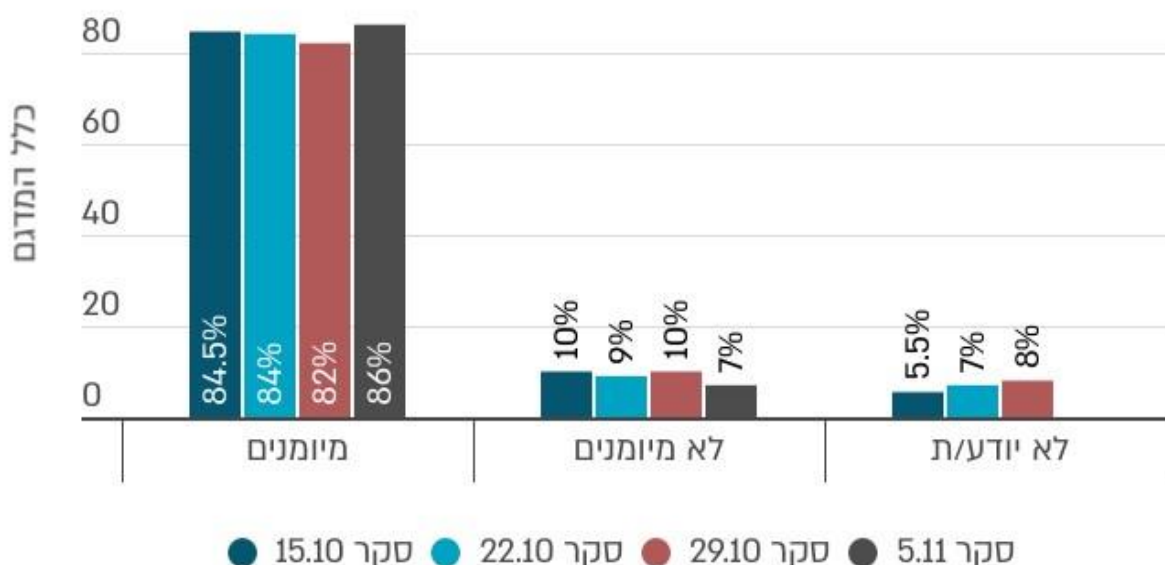
6. הציבור מעריך בסקר הרביעי כי המלחמה תארך זמן ממושך יותר בהשוואה להערכות במועד הסקר הראשון, אולם נשמרה יציבות יחסית בהשוואה לסקר השלישי (ראו תרשים 6). 43 אחוזים מהנשאלים מעריכים כי המלחמה תמשך כחודש עד שלושה חודשים (44, 50.5 ו-46 אחוזים בסקרים קודמים). 34.5 אחוזים מאמינים כי המלחמה תמשך בין שלושה חודשים עד שנה (38, 23 ו-8 אחוזים בסקרים קודמים), 5.5 אחוזים בלבד השיבו כי המלחמה תמשך עד חודש (4, 9.5 ו-31 אחוזים בסקרים קודמים). 4 אחוזים בלבד מאמינים כי המלחמה תמשך יותר משנה (2.5, 3 ו-2 אחוזים בסקרים קודמים). 11.5 אחוזים השיבו "לא יודע/ת" (11.5, 14 ו-12 אחוזים בסקרים קודמים).



7. בסקר הרביעי, לא נצפה שינוי משמעותי בקרב הנשאלים המאמינים כי החיילים בדרג השדה מיומנים למשימות הנדרשות כעת לעומת הסקר הראשון. עם זאת, נצפתה עלייה קלה מאוד בהשוואה לסקר השלישי (ראו תרשים 7). 86 אחוזים מן המשיבים מאמינים כי החיילים בדרג השדה מיומנים (82, 84 ו-84.5 אחוזים בסקרים קודמים), לעומת 7 אחוזים אשר סברו את ההפך (10, 9 ו-10 אחוזים בסקרים קודמים). 8 אחוזים ענו "לא יודעת" (8, 7 ו-5.5 אחוזים בסקרים קודמים).

ממצאי סקר חרבות ברזל

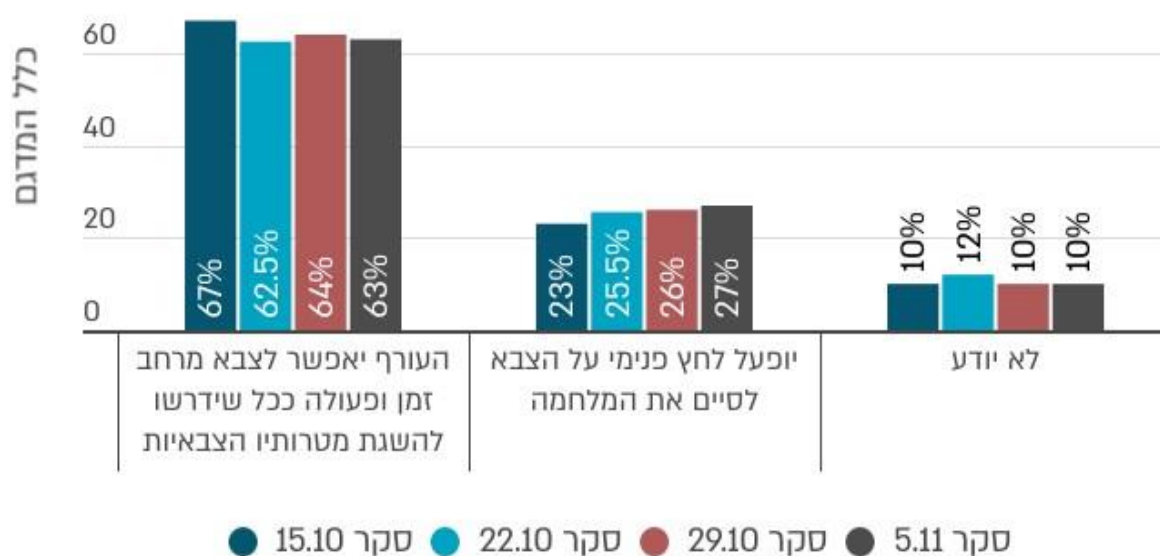
תרשים 7. לדעתך, האם החיילים בדרג השדה מיומנים או לא מיומנים למשימות הנדרשות כעת?



8. בסקר הרביעי, ניכרת ירידה קלה בקרב נשאלים הסבורים כי העורף יאפשר לצבא מרחב זמן ופעולה במידה והלחימה תמשך מספר חודשים בהשוואה לסקר הראשון (ראו תרשים 8). 63 אחוזים מהציבור מאמין כי העורף יאפשר לצבא מרחב זמן ופעולה ככל שידרשו להשגת מטרותיו הצבאיות (64, 62.5 ו-67 אחוזים בסקרים קודמים), לעומת 27 אחוזים אשר מאמינים כי יופעל לחץ פנימי על הצבא לסיים את המלחמה (26, 25.5 ו-23 אחוזים בסקרים קודמים). 10 אחוזים השיבו "לא יודעת" (10, 12 ו-10 אחוזים בסקרים קודמים).

ממצאי סקר חרבות ברזל

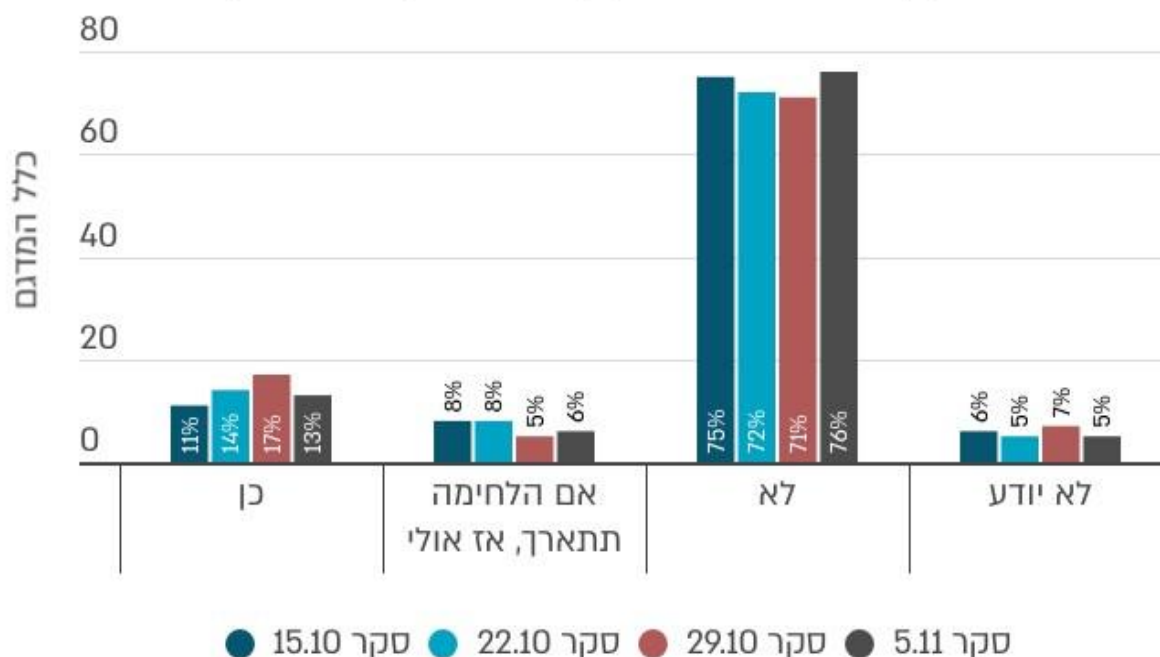
תרשים 8. במידה והלחימה תמשך מספר חודשים, עם איזו מהטענות הבאות אתה מסכים יותר?



9. לא ניכר שינוי משמעותי בקרב משיבים אשר העידו כי יש להם מחשבות לעזוב את הארץ בעקבות הלחימה בהשוואה לסקר הראשון והשני. עם זאת, **ניכרת ירידה קלה בקרב משיבים בעלי מחשבות עזיבה בהשוואה לסקר השלישי** (ראו תרשים 9). 13 אחוזים מהמשיבים העידו כי יש להם מחשבות לעזוב את הארץ בעקבות הלחימה (17, 14 ו-11 אחוזים בסקרים קודמים), לעומת 76 אחוזים אשר העידו כי אין להם מחשבות כאלו כלל (71, 72 ו-75 אחוזים בסקרים קודמים). 6 אחוזים השיבו כי אם הלחימה תתארך, אולי יתעוררו מחשבות על עזיבה (5, 8 אחוזים בסקרים קודמים). 5 אחוזים השיבו "לא יודעת" (7, 5 ו-6 אחוזים בסקרים קודמים).

ממצאי סקר חרבות ברזל

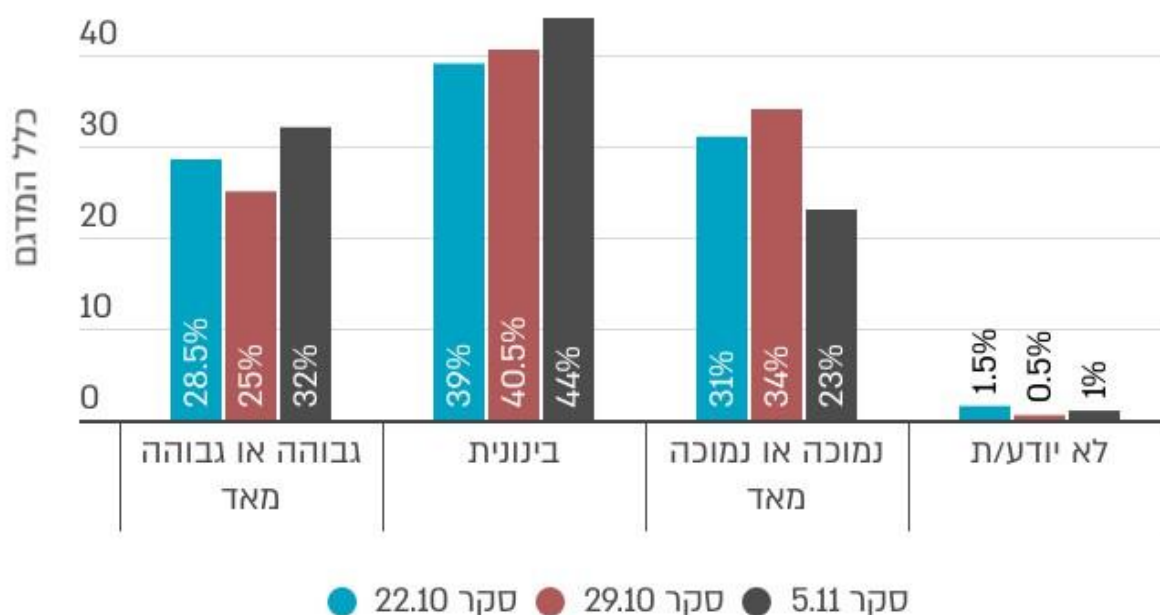
תרשים 9. האם בעקבות הלחימה יש או אין לך מחשבות לעזוב את הארץ?



10. **ניכרת עלייה בתחושת הביטחון האישי** (ראו תרשים 10). 32 אחוזים העידו כי הם בעלי ביטחון אישי גבוה או גבוה מאד (25, 28.5 אחוזים בסקר הקודם), 44 אחוזים העידו כי הם חשים תחושת ביטחון אישי במידה בינונית (39, 40.5 אחוזים בסקר הקודם), ואילו 23 אחוזים העידו כי תחושת הביטחון האישי שלהם נמוכה או נמוכה מאד (31, 34 אחוזים בסקר הקודם). אחוז אחד השיבו "לא יודע/ת" (0.5, 1.5 אחוזים בסקר הקודם).

ממצאי סקר חרבות ברזל

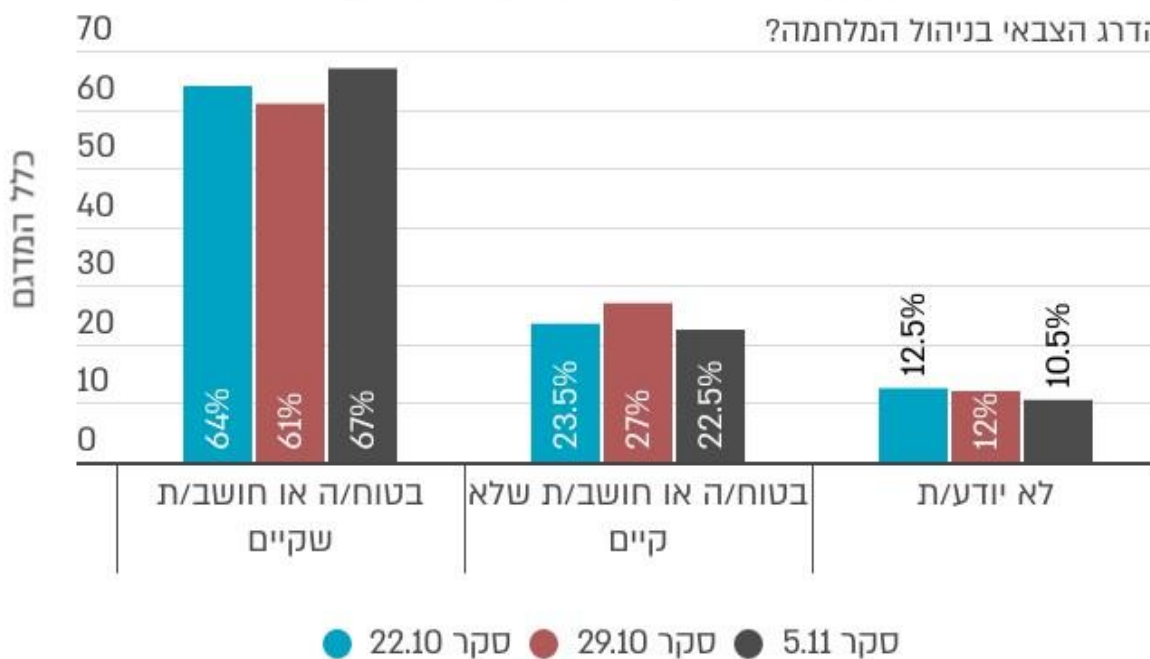
תרשים 10. מהי מידת תחושת הביטחון האישי שלך בימים אלה?



11. ניכרת עלייה קלה בקרב אלו אשר השיבו כי קיים שיתוף פעולה יעיל בין הדרגים בהשוואה לסקר הקודם, אם כי לא ניכר שינוי משמעותי בהשוואה לסקר השני בו השאלה נשאלה לראשונה (ראו תרשים 11). 67 אחוזים השיבו במסגרת הסקר השלישי כי הם בטוחים או חושבים שקיים שיתוף פעולה יעיל (61, ו-64 אחוזים בסקרים קודמים), לעומת 22.5 אחוזים אשר סברו את ההפך (27 ו-23.5 אחוזים בסקרים קודמים). 10.5 אחוזים השיבו "לא יודעת" (12 ו-12.5 אחוזים בסקרים קודמים).

ממצאי סקר חרבות ברזל

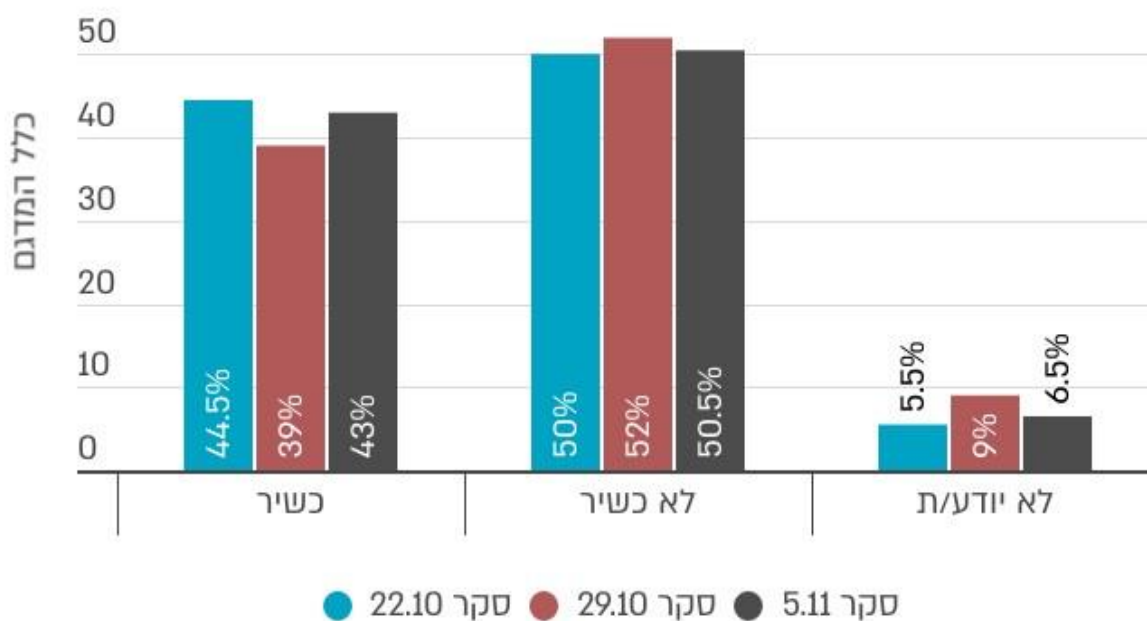
תרשים 11. האם לדעתך קיים או לא קיים שיתוף פעולה יעיל בין הדרג המדיני ובין הדרג הצבאי בניהול המלחמה?



12. קיימת עלייה קלה בשיעור המשיבים המאמינים כי הדרג המדיני כשיר לנהל את המלחמה בהשוואה לסקר הקודם, אך ניכרת יציבות בהשוואה לסקר השני בו השאלה נשאלה לראשונה (ראו תרשים 13). 43 אחוזים מהציבור סבור כי הדרג המדיני כשיר לנהל את המלחמה (39 ו-44.5 אחוזים בסקרים קודמים), לעומת 50.5 אחוזים הסבורים כי הדרג המדיני אינו כשיר לכך (52 ו-50 אחוזים בסקר הקודם). 6.5 אחוזים השיבו "לא יודעת" (9 ו-5.5 אחוזים בסקר הקודם).

ממצאי סקר חרבות ברזל

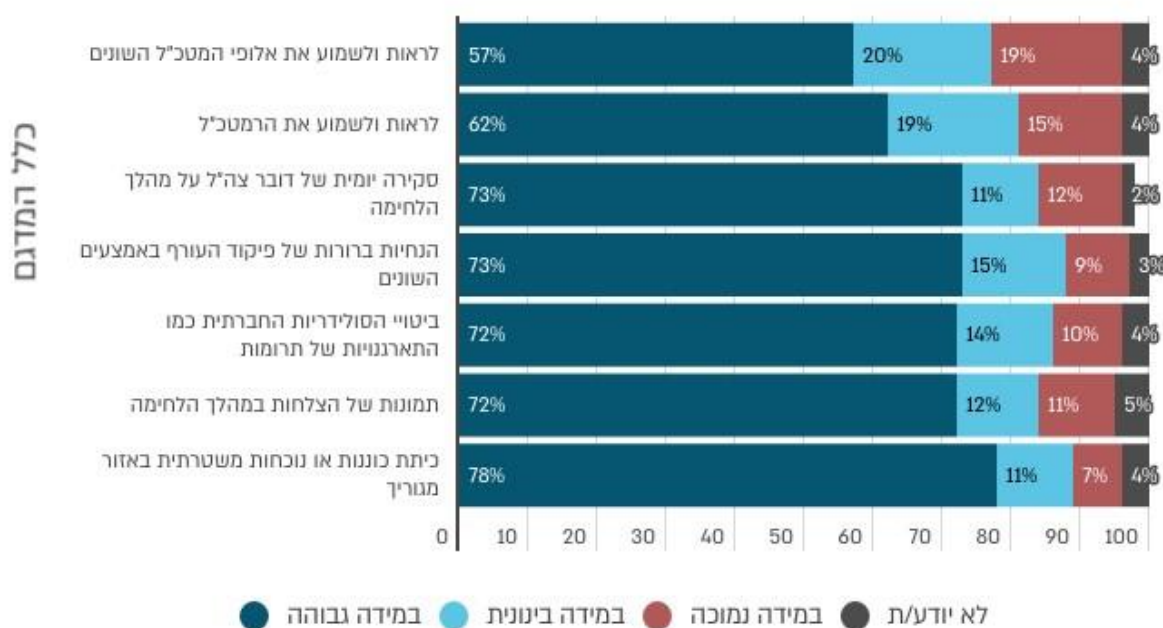
תרשים 12. לדעתך, האם הדרג המדיני כשיר או לא כשיר לנהל את המלחמה?



13. שאלנו את הציבור - עד כמה כל אחד מהבאים עשוי להגביר את תחושת הביטחון האישי שלך בסולם של 1 עד 5 (ראו תרשים 13). **כיתת כוננות או נוכחות משטרתית באזור מגוריך זכו לדירוג הגבוה ביותר** (4.26), ולאחר מכן הנחיות ברורות של פיקוד העורף באמצעים השונים (4.14), סקירה יומית של דובר צה"ל על מהלך הלחימה (4.11), תמונות של הצלחות במהלך הלחימה (4.11), ביטויי סולידריות חברתית (ממוצע 4.05), לראות ולשמוע את הרמטכ"ל (3.76), ולבסוף לראות ולשמוע את אלופי המטכ"ל השונים (3.58).

ממצאי סקר חרבות ברזל

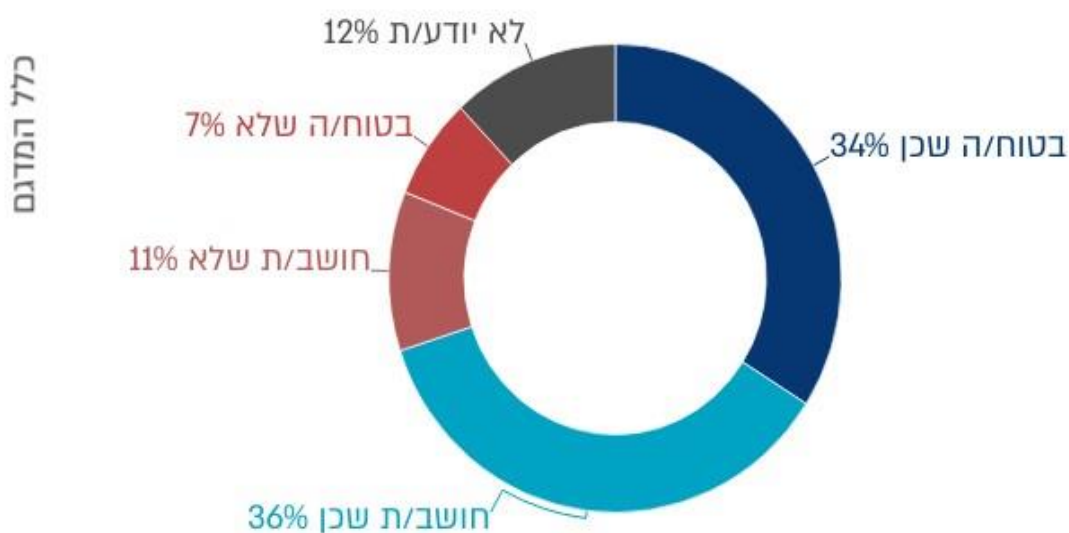
תרשים 13. עד כמה כל אחד מהבאים עשוי להגביר את תחושת הביטחון האישי שלך?



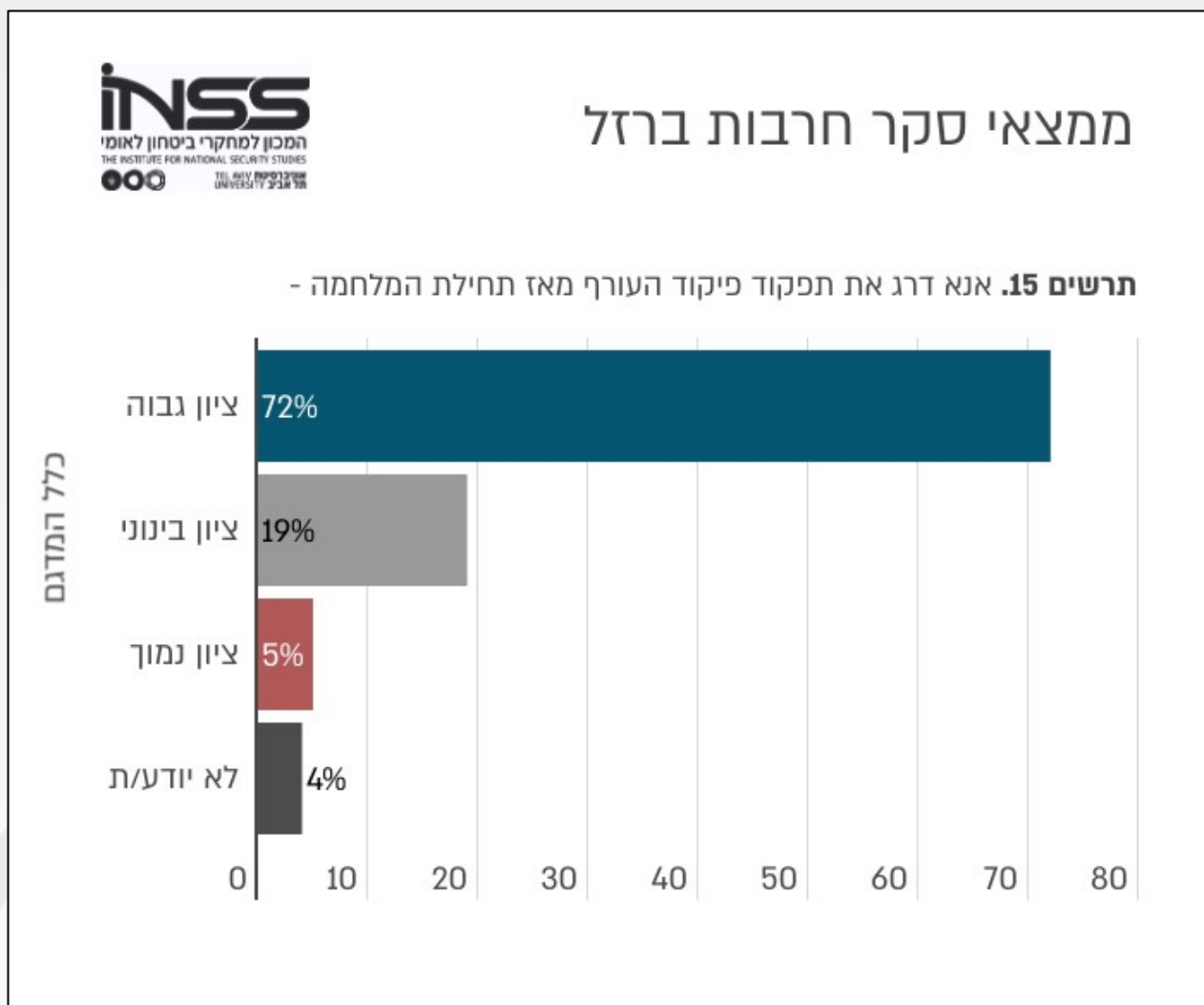
14. שאלה חדשה אשר נשאלה בסקר הרביעי בחנה האם על צה"ל לאפשר לנשים להתמייין לכלל היחידות הלוחמות על בסיס קריטריון מקצועי בלבד. על פי הממצאים, 70 אחוזים ענו כי הם בטוחים או חושבים שכן, לעומת 18 אחוזים אשר סברו ההפך. 12 אחוזים השיבו "לא יודעת" (ראו תרשים 14).

ממצאי סקר חרבות ברזל

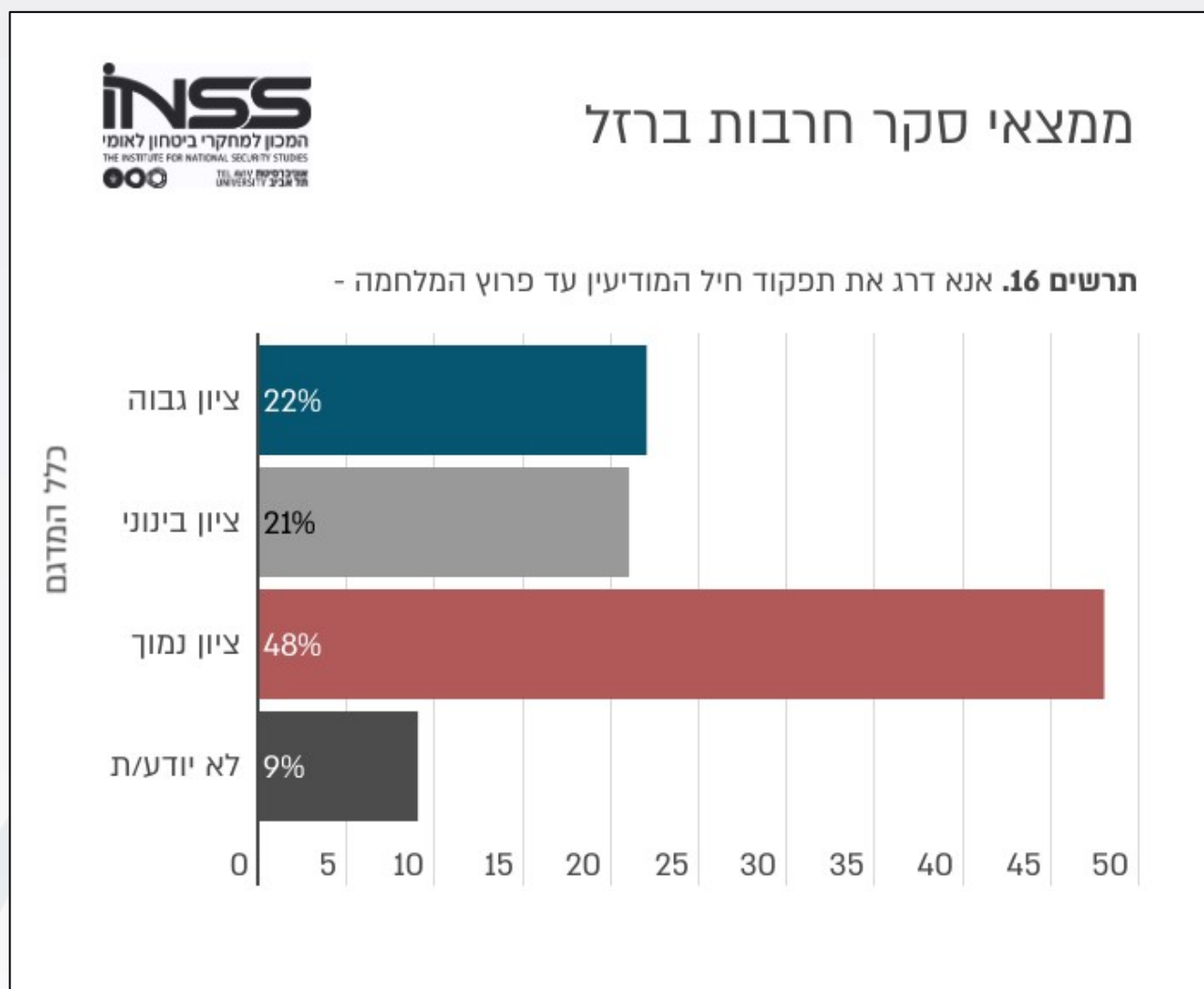
תרשים 14. האם לדעתך על צה"ל לאפשר לנשים להתמייין לכלל היחידות הלוחמות על בסיס קריטריון מקצועי בלבד?



15. שאלה חדשה נוספת בקשה לבחון את תפקוד פיקוד העורף מאז תחילת המלחמה. **72 אחוזים העניקו לפיקוד העורף ציון גבוה**, לעומת 19 אחוזים אשר העניקו ציון בינוני. 5 אחוזים בלבד העניקו ציון נמוך ואילו 4 אחוזים ענו "לא יודע/ת" (ראו תרשים 15).



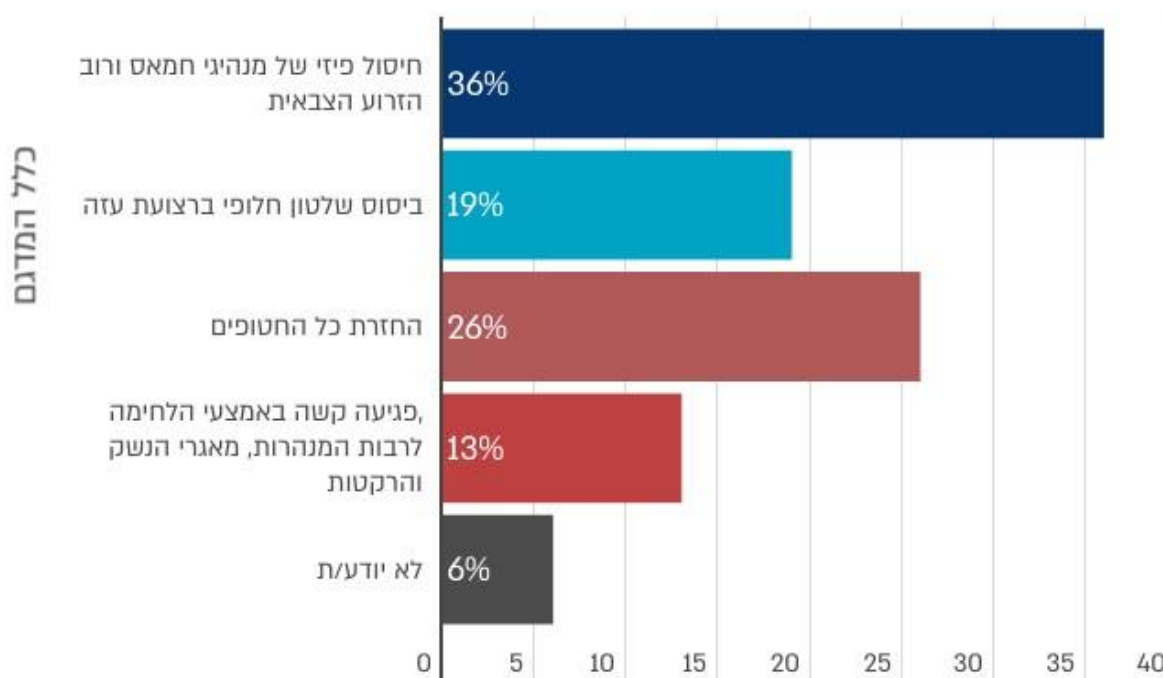
16. שאלה חדשה נוספת בקשה לבחון את תפקוד חיל המודיעין עד לפרוץ המלחמה. 22 אחוזים העניקו ציון גבוה, 21 אחוזים אשר העניקו ציון בינוני, 48 אחוזים העניקו לחיל המודיעין ציון נמוך, ואילו 4 אחוזים ענו "לא יודע/ת" (ראו תרשים 17).



17. במסגרת הסקר הרביעי נשאל מה מבין הפעולות הבאות ייחשב כהשגת מטרת המלחמה. 36 אחוזים סבורים כי מטרת הלחימה תושג באמצעות חיסול פיזי של מנהיגי חמאס ורוב הזרוע הצבאית, 26 אחוזים מאמינים כי מטרת הלחימה תושג באמצעות החזרת כל החטופים, 19 אחוזים מאמינים כי המטרה תושג באמצעות ביסוס שלטון חלופי ברצועה, 13 אחוזים מאמינים כי המטרה תושג באמצעות פגיעה קשה באמצעי הלחימה (לרבות המנהרות, מאגרי נשק והרקטות). 6 אחוזים השיבו "לא יודעת" (ראו תרשים 17).

ממצאי סקר חרבות ברזל

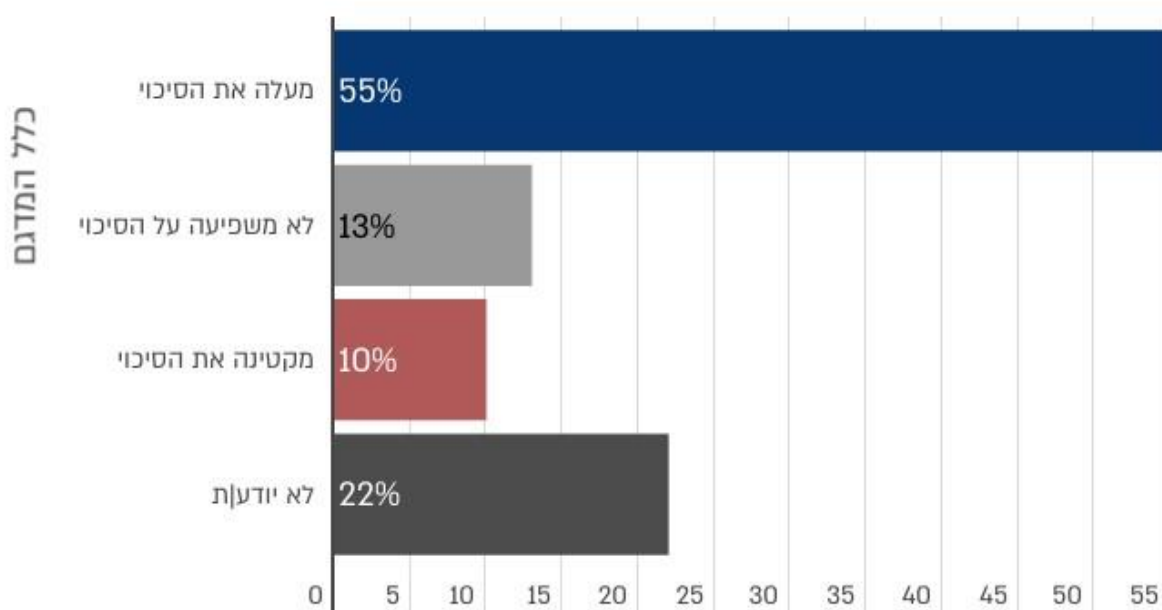
תרשים 17. לדעתך, מה מבין הפעולות הבאות ייחשב כהשגת מטרת המלחמה?



18. שאלה חדשה אשר נשאלה במסגרת הסקר הרביעי נבחנה האם הפעילות הקרקעית בעזה מעלה או מקטינה את הסיכוי להחזרת החטופים, 13 אחוזים השיבו כי הפעילות הקרקעית לא משפיעה על הסיכוי ואילו 10 אחוזים השיבו כי הפעילות הקרקעית מקטינה את האחוזים. 22 אחוזים השיבו "לא יודעת".

ממצאי סקר חרבות ברזל

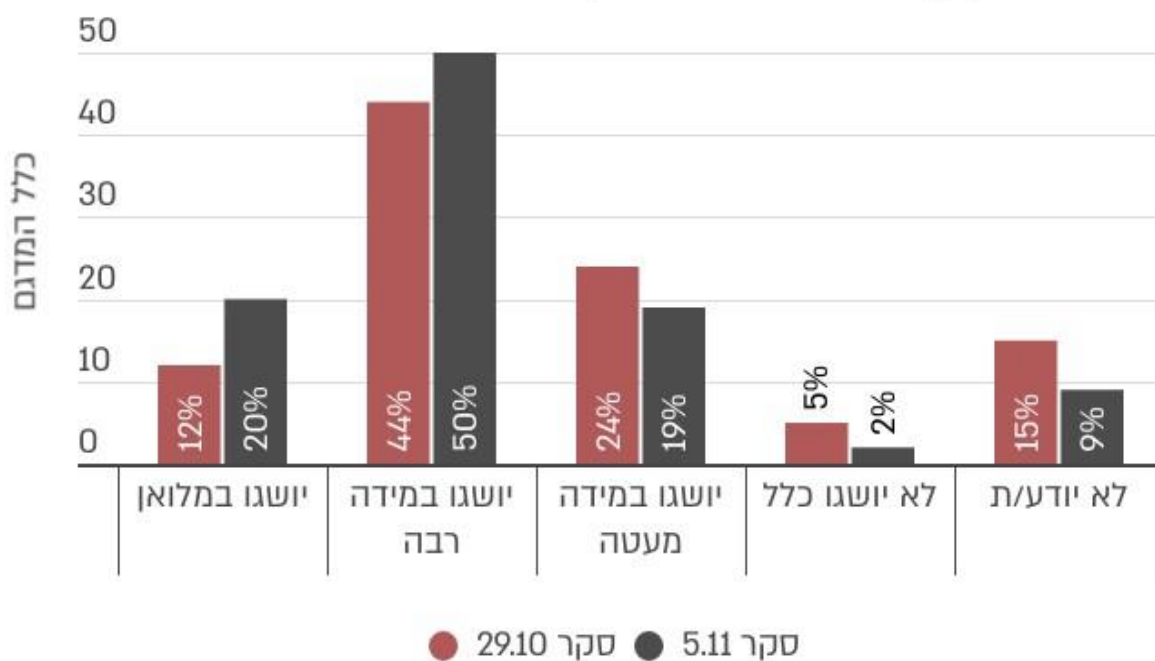
תרשים 18. האם הפעילות הקרקעית בעזה מעלה או מקטינה את הסיכוי להחזרת החטופים?



19. ניכרת עלייה במספר המשיבים הסבורים כי מטרות הלחימה יושגו במלואן או במידה רבה. על פי הממצאים, 20 אחוזים מהנשאלים סבורים כי מטרות הלחימה יושגו במלואן (לעומת 12 אחוזים בסקר הקודם) ו-50 אחוזים סבורים כי המטרות יושגו במידה רבה (לעומת 44 אחוזים בסקר הקודם). לחלופין, 19 אחוזים סבורים כי המטרות יושגו מועטה (לעומת 24 אחוזים בסקר הקודם) ואילו 2 אחוזים בלבד סבורים כי מטרות הלחימה לא יושגו כלל (5 אחוזים בסקר הקודם). 9 אחוזים השיבו "לא יודעת/ת" (15 אחוזים בסקר הקודם).

ממצאי סקר חרבות ברזל

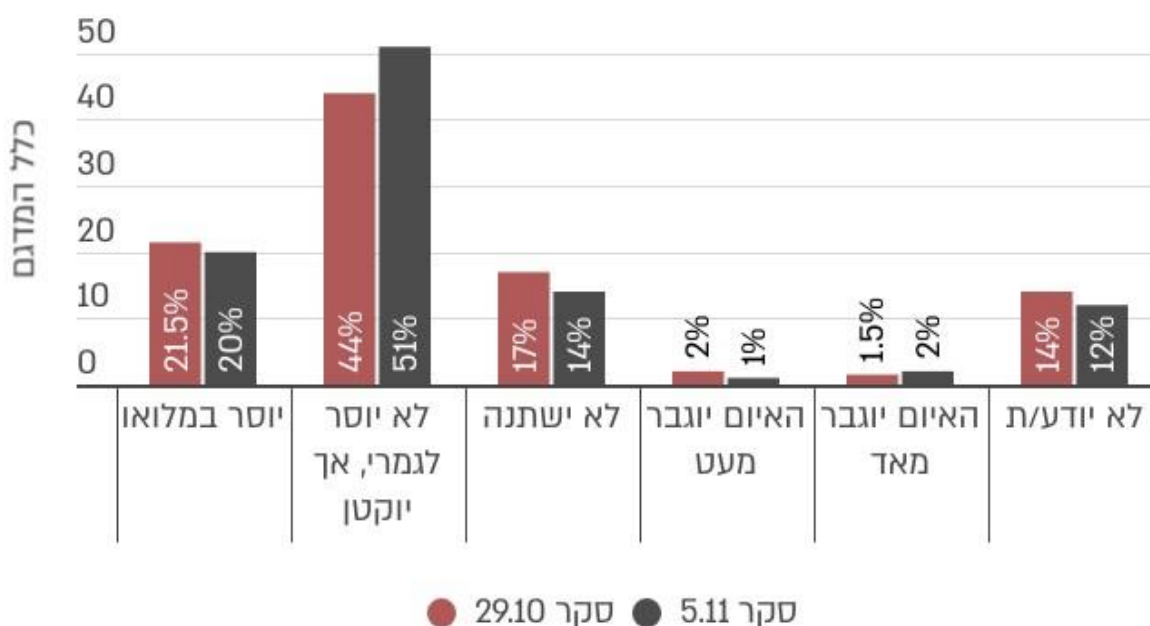
תרשים 19. לדעתך, האם מטרות הלחימה בעזה יושגו?



20. ניכרת עלייה במספר המשיבים הסוברים כי האיום הבטחוני בעוטף עזה יוסר במלואו או יוקטן בסיום המלחמה (ראו תרשים 20). על פי הממצאים, 71 אחוזים מהציבור מאמין כי איום הרקטות יוסר במלואו או יוקטן (לעומת 65.5 אחוזים בסקר הקודם). כך, 20 אחוזים מהנשאלים השיבו כי האיום יוסר במלואו (לעומת 21.5 בסקר הקודם), 51 אחוזים השיבו כי האיום לא יוסר לגמרי אך יוקטן (45 אחוזים בסקר הקודם), 14 אחוזים מאמינים כי האיום לא ישתנה (17 אחוזים בסקר הקודם), אחוז אחד מהציבור מאמין שהאיום יוגבר מעט (2 אחוזים בסקר הקודם) ואילו 2 אחוזים מאמינים כי האיום יוגבר מאד (1.5 אחוזים בסקר הקודם). 12 אחוזים השיבו "לא יודע/ת".

ממצאי סקר חרבות ברזל

תרשים 20. לדעתך, האם בסיום המלחמה יוסר האיום הבטחוני בעוטף עזה?



21. נשמרת האופטימיות הגבוהה בקרב המשיבים ביחס ליכולתה של החברה הישראלית להתאושש מהמשבר ולצמוח. על פי הממצאים, 84 אחוזים מהציבור הביע אופטימיות ביחס ליכולתה של החברה להתאושש מהמשבר ולצמוח (לעומת 81 אחוזים). 32 אחוזים השיבו כי הם אופטימיים מאד (29 אחוזים בסקר הקודם), 52 אחוזים השיבו כי הם די אופטימיים (זהה לסקר הקודם), 10 אחוזים השיבו כי הם פסימיים (לעומת 13 אחוזים בסקר הקודם) ואילו 2 אחוזים השיבו כי הם פסימיים מאד (זהה לסקר הקודם). 4 אחוזים השיבו "לא יודעת/ת" (זהה לסקר הקודם).

ממצאי סקר חרבות ברזל

תרשים 21. עד כמה אתה אופטימי ביחס ליכולתה של החברה הישראלית להתאושש מהמשבר ולצמוח?

